

АКТУАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ *FREEDOM* У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ (ТЕМАТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА)

Нікішина Т.І.

Бердянський державний педагогічний університет

У статті проводиться аналіз сфер актуалізації концепту *FREEDOM* в політичному дискурсі Великої Британії початку XXI століття. Доводиться, що досліджуване ментальне утворення відіграє провідну роль у формуванні текстів різної тематики і перетворюється на переконливий засіб у досягненні поставленої мети (здобуття влади).

Ключові слова: політичний дискурс, концепт, маніпуляція, тематика.

Постановка проблеми. Реалізація засобів вербалізації концепту *FREEDOM* в політичному дискурсі торкається різних областей життя громадян, включаючи інтереси всіх прошарків суспільства. Представлений концепт є одним з базових фрагментів картини світу сучасності, сукупність структурованих знань, яка відображають взаємодію мови і соціуму, що становить **актуальність** даної статті і викликає підвищений інтерес до заявленої теми. Пов'язуючись з такими концептами, як ВЛАДА, ПРЕЗИДЕНТ, ДЕМОКРАТІЯ, СУВЕРЕНІТЕТ, ментальне утворення *FREEDOM* складає ядро концептосфери політичного дискурсу і набуває значного маніпулятивного потенціалу, вказує на широту і різноманітність тематик його актуалізацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням концепту взагалі в когнітивної лінгвістиці з різних аспектів (логіко-філософським (Дж. Кемені, Ч. Пірс, Г. Фреге), власне філософським (Ж. Дельоз, Ф. Гватарі), лінгвістичним (В. Гак, В. Звєгінцев, Л. Резніков, О. Тараненко, П. Чесноков), лінгвокультурологічним (А. Вежбицька, Д. Гудков, І. Захарченко, Л. Іванова, В. Іващенко, В. Красних, В. Маслова), когнітивним (В. Дем'янков, О. Кубрякова, З. Попова, Й. Стернін), психолінгвістичним (О. Залевська, О. Селіванова, В. Старко, О. Цапок, І. Штерн, Л. Лисиченко) та літературно-культурологічним (Л. Грузберг, Л. Іванова, О. Кагановська)) почався новий етап у розумінні природи мови як соціального утворення. Політичний дискурс як рушійна сила у формуванні свідомості електорату, напрямком руху держави неодноразово детально аналізувався. Так, певні питання політичного дискурсу в тій чи іншій мірі піддавалися вивченню і дослідженню в працях учених різних країн. Зокрема, наявні роботи вітчизняних і зарубіжних вчених з лінгвістики тексту та теорії дискурсу (Р. Водак, Т. ван Дейк, П. Серіо, В. Богданов, Б. Гаспаров, М. Макаров, В. Карасик, А. Баранов, В. Дикман, В. Холлі), когнітивної лінгвістики (Дж. Лакофф, Ч. Філмор, О. Кубрякова, А. Баранов, В. Червоних), соціолінгвістики (Л. Крисін, Н. Мечковська), лінгвокультурології (Ю. Сорокін, Є. Верещагін, В. Костомаров, В. Жельвіс) та інші. Незважаючи на наявність значної кількості спеціальних досліджень і певних досягнень у вирішенні завдань теоретичного та практичного характеру, багато аспектів політичного дискурсу залишається дискусійними.

Мета статті – сконструювати тематичне поле лінгвокультурного концепту *FREEDOM*, в якому відбувається його актуалізація в політичному дискурсі Великої Британії.

Поставлена мета передбачає виконання відповідних завдань:

- розгляд фактичного матеріалу (частотність вживання концепту *FREEDOM* в політичних текстах);

- визначення тематичних сфер на основі фактичного матеріалу;

- статистичний аналіз даних, який вказує на частотність звернення до досліджуваному ментальному освіті.

Проаналізований фактичний матеріал дозволяє виокремити основні напрямки звернення до даного концепту в політичному дискурсі Великої Британії XXI століття. Найчастіше комуніканти звертаються до теми «Влада (законодавча, виконавча, судова), внутрішня політика» (22% від загальної кількості тематик).

Такий процентний показник пояснюється рівнем розвитку демократії держави, а отже, необхідності висвітлення цього питання в політичних дебатах. Великобританія – країна з укоріненими ліберальними принципами. Підтверджуємо, що теза відстоювання і розвитку незалежності, демократичних свобод наявна у всіх агітаційних програмах партій і претендентів на пост Президента. Наприклад:

«*To protect our freedoms from state encroachment and encourage greater social responsibility, we will replace the Human Rights Act with a UK Bill of Rights*» [4, с. 79]. (Для захисту нашої свободи від державного посягання і підтримання більшої соціальної відповідальності, ми замінимо Закон про права людини на Біль про права Великої Британії).

Наступною тематикою актуалізації концепту *FREEDOM* визначаємо «Зовнішню політику» (18% від загальної кількості тематик), яка невідривно пов'язується з попередньою. Політика британського уряду передбачає контроль, спостереження за станом демократичної свободи в інших країнах, критику політичної ситуації інших держав, прагнення сприяти встановленню демократичних засад. Наприклад:

«*Support freedom abroad – don't give in to dictators like Gaddafi or Assad. Stand up for freedom in Europe too...*» [3, від 16.04.2012]. (Підтримка свободи за кордоном – не піддаватися диктаторам таким, як Каддафі або Асад. Ставати за свободу і в Європі також...).

«Економіка» (15% від загальної кількості тематик) – сфера реалізації досліджуваного концепту, до якої головним чином політики звертаються у своїх передвиборних програмах, обіцяючи підвищити рівень економічного розвитку, від чого залежить рівень самостійності, свободи держави, її процвітання.

«*We can operate perfectly effectively outside the EU. We want the freedom to have a free trade agreement. Our trade outside the EU is increasing more rapidly than within the EU and that's been the case for some time*» [1, від 18.09.2012]. (Ми можемо чудово ефективно працювати за межами ЄС. Ми хочемо свободу володіння угоди про вільне торгівлю. Наша торгівля за межами ЄС зростає швидше, ніж в ЄС, і це відбувається протягом деякого часу).

Головним показником демократичності вважається існування незалежних засобів масової інформації, свобода слова, вільне вираження думок. Звернення до таких складових об'єднуємо в сферу «**Засоби масової інформації**» (11% від загальної кількості тематик). Це переконує в актуальності проблеми ангажованості ЗМІ, відсутності об'єктивного висвітлення стану демократії.

«*Legislation will be introduced to protect freedom of speech and reform the law of defamation*» [1, від 30.11.2012] (Законодавство введе захист свободи слова та реформування законодавства про дифамацію).

«*The press, operating properly and in the public interest is one of the true safeguards of our democracy*» [3, від 30.11.2012]. (Преса, яка працює належно і в інтересах суспільства є одним з істинних гарантій нашої демократії)

«**Освіта**» (13% від загальної кількості тематик) – суспільно важлива сфера, до якої часто звертаються політичні діячі, оскільки збереження традицій усталеного ладу сприяють зміцненню демократії. Ключовим у виступах політиків є звернення до встановлення прав громадян щодо вільного вибору навчання в освітніх установах. Процес поліпшення якості навчання займає головне місце в агітаційних програмах політиків Великої Британії, наприклад:

«*We will ensure that Britain's universities enjoy the freedom to pursue academic excellence and focus on raising the quality of the student experience*» [1, від 26.11.2012] (Ми будемо гарантувати користування свободою британськими університетами для досягнення вченого переваги і фокусуватися на підвищенні якості навичок студента).

Проблемою «**Екології**» (12% від загальної кількості тематик) поглиблено і з особливою увагою займається британське суспільство. На це вказує значна кількість політичних партій, які обрали проблему захисту природу як пріоритетну.

«*However, this is also the most convincing prospect in the search for a way to contribute to the development of a global society with adequate institutions, capable of bringing the world together, ensuring autonomy and freedom, promoting ecological awareness and preventing wars and other devastating consequences for the majority of the world population*» [2, с. 15] (Тим не менш, це теж переконлива перспектива в пошуках виходу: внести свій внесок у розвиток глобального суспільства відповідних інститутів, здатних надати мир разом, забезпечуючи автономію і свободу, сприяння підвищенню екологічної обізнаності та запобігання воєн і інших руйнівних наслідків для більшості населення планети).

Свобода вибору віросповідання, повага до особистостей різних конфесій – ці питання також висвітлюють британські політики під час звернень до електорату. Сфера «**Релігія**» (6% від загальної кількості тематик) відображає кількість існуючих релігійних об'єднань в державі, наприклад:

«*Freedom of thought, conscience and religion is one of our most precious democratic rights. It took hundreds of years, including civil wars, to establish the right of every individual to freely pursue their beliefs, subject only to the necessary and proportionate protection of the rights and the freedoms of others. It must be defended against every challenge*» [5, від 18.11.2006] (Свобода думки, совісті і релігії є одним з наших найцінніших демократичних прав. Знадобилося сотні років, а також громадянські війни, щоб встановити право кожної людини на вільне висловлення своїх думок, враховувати лише необхідні і розмірні захисту прав і свобод інших осіб. Таке право повинне захищатися безсумнівно).

Політичному дискурсу Великобританії характерні інші сфери (3% від загальної кількості тематик) актуалізації концептів FREEDOM – культура, мова, тероризм, расизм, звільнення від наркотиків, підтримання свободи вибору сексуальних меншин, які розкривають окремі звернення, наприклад:

«*Parliament was assured, on the record, that homosexual equality measures would never result in curtailing the freedom to say that homosexual acts were wrong. Yet now we have reached a stage where a conference aimed at nothing more than preserving the legal uniqueness of traditional marriage is regarded as unacceptable*» [1, від 11.07.2012] (Парламент був упевнений, протокольно, що проведення гомосексуальних заходів рівності ніколи не призведе до згортання свободи, кажучи, що гомосексуальні стосунки є неправильними. Але тепер ми досягли тієї стадії, коли мета таких конференцій не більше ніж заховане пропагування правової унікальності традиційного шлюбу, все інше розглядається як неприйнятне).

Таким чином, актуалізація концепту FREEDOM відбувається в політичних текстах, в яких порушуються різні суспільно важливі теми. Розподіл за сферами діяльності та процентний показник графічно зображений на схемі 1. При звертанні до найбільш невіршених проблем з обіцянкою активного сприйняття й усунення політичні діячі перетворюють свої промови на переконливий засіб для досягнення поставленої мети. Концепт FREEDOM як ядерний компонент політичного дискурсу відіграє провідну роль у формуванні текстів різної тематики.

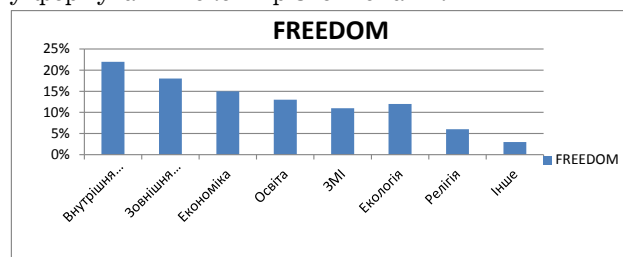

Схема 1. Сфери актуалізації концепту FREEDOM в політичному дискурсі Великої Британії XXI століття

Список літератури:

1. Express [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.express.co.uk>
2. Grimaldi G. Political ecology and federalism theories, studies, institutions. – Moncalieri – Torino: Via Real Collegio, 2010. – 392 с.
3. Official Site of The Conservative Party [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.conservatives.com>
4. Texte integral de la Constitution du 4 octobre 1958 en vigueur a jour de la revision constitutionnelle du 23 juillet 2008 [Le Ressource électronique]. – Mode d'accès: <http://www.conseil-constitutionnel.fr>
5. The Guardian [Electronic resource]. – Access mode: www.guardian.co.uk

Никишина Т.И.

Бердянский государственный педагогический университет

АКТУАЛИЗАЦИЯ КОНЦЕПТА FREEDOM В ПОЛИТИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ ВЕЛИКОБРИТАНИИ (ТЕМАТИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА)

Аннотация

В статье проводится анализ сфер актуализации концепта FREEDOM в политическом дискурсе Великобритании XXI века. Доказывается, что исследуемое ментальное образование играет ведущую роль в формировании текстов различной тематики и превращается в убедительное средство для достижения поставленной цели (обретение власти).

Ключевые слова: политический дискурс, концепт, манипуляция, тематика.

Nikishina T.I.

Berdyansk State Pedagogical University

THE ACTUALIZATION OF THE CONCEPT FREEDOM IN UK POLITICAL DISCOURSE (THEMATIC CHARACTERISTICS)

Summary

The article analyzes the spheres of actualization of epyconcept FREEDOM in UK political discourse of the XXI century. Proved that the investigated mental formation plays a leading role in shaping the texts of various subjects and turns into a convincing means to achieve intention (attainment the power).

Keywords: political discourse, concept, manipulation, subjects.